

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

3.1 การกำหนดจุดสำรวจ

ทำการศึกษาสารวจเก็บตัวอย่างหอยน้ำจืดตามแม่น้ำและลำน้ำสาขา และหอยทากบกตามพื้นที่ที่เป็นป่าและภูเขาต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี

ภาพที่ 3-1 จุดเก็บตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีได้ โดย 1) คลองบางต้นจิก 2) บ้านบางเตย 3) คลองวารี 4) คลองสารภี 5) ท่าน้ำวัดพิบูลนาราม 6) วัดมะกอกสีมาราม 7) คลองบางพลวง 8) ต้นแม่น้ำบางปะกง

3.2 การสำรวจและเก็บตัวอย่างภาคสนาม

- 3.3.1 ทำการเก็บตัวอย่างหอยน้ำจืดและหอยทากจากบริเวณแม่น้ำปราจีนบุรีตอนล่างและลำน้ำสาขารวมถึงพื้นที่ป่าไม้บริเวณใกล้เคียง โดยออกเก็บตัวอย่างจำนวน 6 ครั้ง (เดือนตุลาคม เดือนธันวาคมเดือนกุมภาพันธ์ เดือนเมษายน เดือนมิถุนายน และเดือนสิงหาคม) รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 3-1
- 3.3.2 ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างหอยตามพื้นที่ที่กำหนด ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เดินเก็บด้วยมือ การใช้สวิงตักตามหน้าดิน หรือดำเก็บในกรณีตัวอย่างนั้นอยู่บริเวณน้ำลึก โดยไม่เลือกขนาด เพื่อให้ได้จำนวนชนิดมากที่สุด
- 3.3.3 บันทึกข้อมูลเบื้องต้น เช่น สถานที่ที่พบตัวอย่าง ลักษณะสภาพแวดล้อม ถิ่นอาศัย ฯลฯ
- 3.3.4 ตัวอย่างหอยที่มีชีวิตที่เก็บได้นำมารักษาสภาพในเอทิลแอลกอฮอล์ 70 % เป็นตัวอย่างตอง สำหรับเปลือกหอยที่เก็บได้ นำมาทำความสะอาด เก็บเป็นตัวอย่างแห้ง จากนั้นนำกลับไปจัดจำแนกชนิดในห้องปฏิบัติการ
- 3.3.5 ในกรณีที่ตัวอย่างมีขนาดเล็กมาก เช่น หอยทากจิ๋ว (microsnails) จะนำตัวอย่างไปถ่ายภาพเพื่อศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM) เพื่อเตรียมจัดจำแนกชนิด โดยใช้เอกสารตามข้อ 13.4
- 3.3.6 ตัวอย่างที่ได้รับการจัดจำแนกชนิดและยืนยันชนิดแล้ว จะถูกเก็บรักษาไว้ที่ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.4 การจัดจำแนกชนิดตัวอย่างหอย

ตัวอย่างหอยที่เก็บได้ในภาคสนาม นำกลับมาทำการจัดจำแนกชนิด ณ ห้องปฏิบัติการสัตววิทยา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้เอกสารของจุฑามาศ และคณะ (2550ก; 2550ข), Brandt (1974), Abbott (1989), Solem (1965; 1966), Panha (1996), Vermeulen and Whitten (1998), Hemmen and Hemmen (2001), และ Panha and Burch (2005) Abbott (1989), Panha (2005) จากนั้นนำมาลงหมายเลขรหัส ถ่ายรูป วัดขนาด ตัวอย่างหอยที่ทำการศึกษา เก็บรักษาไว้ที่ห้องปฏิบัติการสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา